

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
Бухоро муҳандислик-технология институти

Рўйхатга олинди

№ 0520 (1)

2017 йил "31" 08

“Тасдиқлайман”

БМТД ректори

проф. У.Т.Мухамедханов

31 08 2017 йил

МУТАХАССИСЛИККА КИРИШ

ФАН ДАСТУРИ

Билим соҳаси: 300 000 – Ишлаб чиқариш техник соҳа

Таълим соҳаси: 340 000 – Архитектура ва қурилиш

Таълим йўналиши: 5340500- Қурилиш материаллари, буюмлари ва конструкцияларини ишлаб чиқариш

Бухоро- 2017

STATE OF TEXAS
COUNTY OF [illegible]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

Фан дастури Бухоро мухандислик-технология институтида ишлаб чиқилди.

Тузувчилар:

М.М.Вохидов - БМТИ “Механика” кафедраси профессори,
техника фанлари доктори, профессор
А.Х.Хожиев - БМТИ, “Механика” кафедраси катта ўқитувчиси

Такризчилар:

Рузиев Х.Р. - БМТИ «Механика» кафедраси мудири, т. ф. н., доцент
Ахмедов В. - БМТИ «Табий фанлар» кафедраси доценти, х.ф.н., доцент

Фан дастури Бухоро мухандислик-технология институти кенгашида қўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2017 йил 5.07. 10-сонли баеннома)

I. Ўқув фанининг долзарблиги ва олий касбий таълимдаги ўрни

Мутахассисликка кириш фанида талабалар 5340500 - Қурилиш материаллари, буюмлари ва конструкциялари ишлаб чиқариш технологияси бакалаврият таълим йўналиши бўйича ўқув режада келтирилган фанлар ва уларни алоқадорлиги билан таништирилади, улар танлаган мутахассислик фаолиятини очиб бериш масалалари ҳақида маълумотлар берилади. Мутахассислик фанлар таснифи, уларнинг қисқача мазмуни, фанларни ўзаро боғлиқлигини таҳлил этилиб, танланган соҳа вазифалари ўрганилади. Қурилиш материаллари, буюмлари ва конструкциялари ҳамда уларни ишлаб чиқариш технологиялари тўғрисида умумий маълумотлар берилади. Табiiй тош материаллари, керамик материаллар, минерал боғловчи моддалар, бетонлар, металллар, т/б маҳсулотлари, иссиқлик изоляция материаллари, органик боғловчи моддалар, лок ва бўёқлар, нанотехнологик материаллар билан талабалар таништирилади.

Фанни ўрганиш жараёнида маърузалар ўқилади, амалий машғулотлар ва мустақил ишлар бажарилади.

II. Ўқув фанининг мақсади ва вазифалари

«Мутахассисликка кириш» фанининг мазкур дастури Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида» Қонуни ва Кадрлар тайёрлашнинг Миллий дастури ҳамда давлат стандартлари бўйича бакалавр даражасидаги қурувчи-технолог мутахассислар тайёрлаш талабларидан келиб чиқиб тузилган.

«Мутахассисликка кириш» фанини ўқитишнинг **асосий мақсади** талабаларга таълим тизимининг моҳиятини, республикада кадрлар тайёрлаш миллий моделини амалга ошириш хусусиятлари, қурувчи – технолог бакалаврият таълим йўналишининг зарурияти, бу йўналишнинг муҳимлиги ва кадрлар тайёрлашнинг мазмун - моҳиятини очиб беришдан иборатдир.

Демак, фанни ўқитишдан мақсад талабаларда Қурилиш материаллари, буюмлари ва конструкциялари, уларни ишлаб чиқариш технологиялари бўйича бакалаврият таълим йўналишга мос билим, кўникма ва малакаларни шакллантириш фаннинг асосий мақсади ҳисобланади.

Фаннинг асосий мақсадидан келиб чиқиб, унинг олдига қуйидаги муҳим **вазифалар** қўйилади:

- таълим тизими ва қурилиш саноати тармоғининг алоқадорлигини ўрганиш;

- таълим тизимида қурувчи - технологларнинг назарий - илмий ва амалий қарашларини шакллантириш.

“Мутахассисликка кириш” фани бўйича талаба қурилиш саноати соҳасида кадрларни тайёрлашнинг зарурати и аҳамияти ҳамда мутахассисликка кириш фанининг бошқа фанлар (қурилиш материаллари ва буюмлари, қурилиш материаллари технологиялари, қурилиш конструкциялари) билан алоқадорлиги бўйича тушунчага эга бўлиши шарт.

Талабалар Республикада амал қилаётган кадрлар тайёрлаш миллий дастурини тушуниши ва билиши, қурилиш тармоқлари ва соҳалари ўртасидаги боғланишларни таҳлил қила олиши керак.

Фанни ўзлаштириш натижасида талабалар қурилиш саноати тавсияларни амалда қўллай олиш ва ишлаб чиқариш жараёнларини баҳолаш кўникмаларга эга бўлиши зарур.

Фанни ўқитиш жараёнида талабаларга келгусида қандай касб эгаси бўлиши ва ўз фаолияти даврида нималарга эътибор қаратиши тўғрисида тавсиялар берилади.

II. Асосий назарий қисм . Маъруза машғулоти.

Асосий қисмда фаннинг тегишли бўблари бўйича маърузалар мавзулари мантиқий кетма-кетликда келтирилади. Ўқитиладиган мавзулар мазмуни талабаларда ДТС асосида зарур бўлган билим ва кўникмаларни

шакллантиришга қаратилади. Ҳар бир мавзунинг моҳияти асосий тушунча ва қонуниятлар орқали очиқ берилади. Қуйида мавзулар мазмуни боблар бўйича келтирилган.

1 – Боб. Олий таълим муассаса (ОТМ) лари, уларнинг ташкилий тузилиши ва мамлакатимиздаги ўқитиш тизими тўғрисида асосий маълумотлар

1.1. “Мутахассисликка кириш” фани, унинг мақсади, вазифалари ва аҳамияти.

1.2. «Таълим тўғрисидаги Қонун» ва «Кадрлар тайёрлаш миллий Дастури», уларнинг асосий мазмуни.

1.3. Таълим тизими, билим ва таълим соҳалари. Бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари. Олий мактабларда ўқитиш тизими.

1.4. ОТМ ларнинг ташкилий тузилиши. Ректорат, деканат, кафедра ва бошқа структуралар ҳамда институтнинг жамоат ташкилолари

1.5. Фанларни ўқитилиши. Маъруза ва амалий машғулотлар. Мустақил ишлар. Малакавий амалиётлар. Фанларни ўзлаштиришни баҳолаш тизими.

2 – Боб. Қурилиш саноати, миллий меъморчилик ва бинокорлик тарихи

2.1. Ўзбекистон қурилиш саноати, мамлакатимизда миллий меъморчилик ва бинокорликни шаклланиши ва ривожланиши.

2.2. Мустақиллик даври қурилиш саноати, замонавий меъморчилик ва бинокорликни тараққий этиши.

2.3. Бухоро муҳандислик-технология институти (БМТИ) ва унинг бино ва иншоотларини яратилиш тарихи.

3 – Боб. Қурилиш материаллари, буюмлари ва конструкциялари ҳамда уларни синаш бўйича умумий маълумотлар

3.1. Қурилиш саноати асосий маҳсулотларининг лугати.

3.2. Қурилиш материаллари, буюмлари ва конструкциялари тўғрисида умумий маълумотлар: табиий тош материаллари, керамик материаллар, минерал боғловчи моддалар, бетонлар, металллар, т/б

махсулотлари, иссиқлик изоляция материаллари, органик боғловчи моддалар, лок ва бўёқлар, нанотехнологик материаллар ва хоказо.

3.3. Қурилиш материаллари, буюмлари ва конструкцияларини синаш орқали сифатини назорат қилиш.

4-боб. Хом ашё захиралари ва қурилиш саноати тармоқлари

4.1. Қурилиш материалларининг маҳаллий ашёвий захиралари.

4.2. Қурилиш саноати (индустрияси) тармоқлари. Қурилиш материаллари, буюмлари ва конструкциялари (ғишт, гипс, оҳақ, цемент, бетон, темирбетон, қурилиш корималари ва бошқа материаллар) ишлаб чиқариш технологиялари.

4.3. Наноматериаллар ишлаб чиқариш бўйича умумий маълумотлар.

IV. Амалий машғулотлар мазмуни

1 – Боб. Олий таълим муассасалари, уларнинг ташкилий тузилиши ва мамлакатимиздаги ўқитиш тизими тўғрисида асосий маълумотлар

1.1. Ректорат, деканатлар, кафедралар ва институтнинг бошқа таркибий тузилмалари тўғрисида асосий маълумотлар.

1.2. Ахборот ресурс маркази (ташкилий тузилиши, мазмуни ва ундан фойдаланиш тартиби).

1.3. Фанларни ўқиш жараёнида ахборот-ресурс маркази (АРМ) даги китоблар, журналлар, интернет маълумотлардан фойдаланиш. Мустақил ишлаш. “Мутахассисликка кириш” фанини ўзлаштиришни баҳолаш.

2 – Боб. Қурилиш саноати, миллий меъморчилик ва бинокорлик тарихи

2.1. Тарихий бинолар ва уларда фойдаланилган қурилиш материаллари билан танишиш бўйича сайёр дарслар.

2.2. БМТИ тарихи ва уларнинг архитектуравий-қурилиш ечими.

3 – Боб. Қурилиш материаллари, буюмлари ва конструкциялари ҳамда уларни синаш бўйича умумий маълумотлар

3.1. Қурилиш материалларининг хоссалари ва уларни ўрганиш бўйича умумий маълумотлар.

3.2. Қурилиш материаллари сифатини синаш усуллари билан аниқлаш.

4-боб. Хом ашё захиралари ва қурилиш саноати тармоқлари

4.1. Хом ашё захиралари ва улардан қурилиш материаллари ишлаб чиқариш бўйича маълумотлар.

4.2. Бинокорлик материаллари ва буюмлари ишлаб чиқариш корхоналари маҳсулотлари.

4.3. Қурилиш конструкциялари ишлаб чиқариш корхоналарида темирбетон маҳсулотлари ва уларни ишлаб чиқариш билан таништириш.

V. Мустақил таълимни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Талабанинг мустақил таълими шу фанни ўрганиш жараёнининг таркибий қисмидир.

Талабалар маъруза ва амалий машғулотларида профессор-ўқитувчиларнинг маърузаларини тинглаб, берган топшириқларини бажарсалар, аудиториядан ташқарида машғулотларда улар дарсларга тайёрланадилар, адабиётларни конспект қиладилар, уй топшириқлари сифатида берилган вазифаларни бажарадилар. Бундан ташқари айрим мавзуларни кенгрок ўрганиш мақсадида қўшимча адабиётларни ўқиб, рефератлар тайёрлайдилар, ижоди ишлар бажаради.

Уйга топшириқларни бажариш, қўшимча дарслик ва адабиётлардан, интернет тармоғидан янги маълумотларни олиш, уларни топиш йўлларини излаш, изланишлар олиб бориш, мустақил равишда илмий манбалардан фойдаланиб, илмий тезис ва маърузалар тайёрлаш каби шаклларда мустақил ишлар бажарилади. Бунда талабалар дарсда олган билимларини

чуқурлаштирадилар, мустақил фикрлаш ва ижодий қобилиятларини ривожлантирадилар.

Талабалар мустақил таълим ва мустақил ишларининг мазмуни
Мутахассисликнинг асосий тушунчалари.

Ўзбекистонда таълим ва қурилиш саноатини ривожлантиришга доир меъерий ҳужжатлар.

Талабалар ўзлаштиришини баҳолаш тизими.

Ўзбекистон ҳудудида қурилиш саноатини шаклланиши ва ривожланиши масалалари.

Ўзбекистонда миллий меъморчилик ва бинокорликни шаклланиши ва ривожланиши.

Мустақиллик даврида Ўзбекистонда қурилиш саноати, замонавий меъморчилик ва бинокорликни янада тараққий этиши.

Қурилиш саноати ва асосий маҳсулотлар лугати.

Қурилиш материаллари, буюмлари ва конструкциялари тўғрисида умумий маълумотлар: табиий тош материаллари, керамик материаллар, минерал боғловчи моддалар, бетонлар, металллар, т/б маҳсулотлари, иссиқлик изоляция материаллари, органик боғловчи моддалар, лок ва бўёқлар, нанотехнологик материаллар ва ҳоказо.

Қурилиш материаллари, буюмлари ва конструкцияларини синаш бўйича умумий маълумотлар.

Қурилиш материалларининг маҳаллий ашёвий захиралари.

Қурилиш саноати индустрияси тармоқлари. Қурилиш материаллари, буюмлари ва конструкциялари ишлаб чиқариш технологиялари. Ғишт, гипс, оҳак, цемент, бетон, темирбетон, қурилиш корималари ва бошқа материаллар ишлаб чиқариш усуллари.

VI. Асосий ва қўшимча адабиётлар ҳамда ахборот манбалари

Асосий адабиётлар

1. Косимов Э. Қурилиш ашёлари. Тошкент, Мехнат, 2004 й, 511 бет.
2. Вохидов М.М., Мирзаев Ш.Р. Меъморчилик. I қисм. Меъморчилик тарихи. Тошкент. “Тафаккур”. 2010 й., 365 бет.
3. Тулаганов А.А. Местная сырьевая база строительных материалов. Строительные материалы, разработанные в Узбекистане. Ташкент. “Тафаккур бўстони”. 2014 г. 131 стр.
4. Тулаганов А.А. Строительные материалы, разработанные в Узбекистане. Ташкент. «Навруз». 2015 г. 87 стр.

Қўшимча адабиётлар

1. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажигимизни мард ва олижаноб халкимиз билан бирга курагимиз. Тошкент, “Ўзбекистон”, 2017 йил. 448 бет.
2. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Тошкент, “Ўзбекистон”, 2016 й. 56 бет.
3. 2017 - 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947 сонли Фармони.
4. «Таълим туғрисидаги Қонун» ва «Кадрлар тайёрлаш миллий Дастури». Тошкент. 1997 йил.
5. М.М. Вахитов. Қурилиш материаллари. Маърузалар матни, Бухоро, БухООваЕСТИ, 2004 й., 51 бет.
6. М.М.Вахитов, М.С.Эгамбердиев. Қурилиш материаллари ва металлар технологияси. Бухоро, БухООваЕСТИ, 2005 й., 172 бет.
7. Мутахассисликка кириш. Т.Ширинкулов. Тошкент, “Ўқитувчи”, 1987.
8. Никонов. Н. Н. Введение в специальность. учеб. пособие для студентов, обучающихся в строительных вузах / Н. Н. Никонов. - 2-е изд., переработанные и дополненные. - М. : АСВ, 2005. - 272 с.

Интернет сайтлари.

1. www.ziyonet.uz. Ўзбекистон Республикаси Олий ва Ўрта Махсус Таълим Вазирлиги электрон кутубхонаси.
2. <http://ziyonet.uz>
3. <http://titli.uz>
4. www.lex.uz
5. www.gov.uz
6. www.tychina.pro
7. <http://www.consultant.ru>
8. <https://www.google.com>
9. [https:// expert.ru](https://expert.ru)
10. <https://www.avtobeton.ru/>
11. <https://hardstones.ru/sposoby-izgotovleniya-cementa>
12. stroitel-list.ru/cement/
13. <https://tsk-beton.ru/journal>
14. gardenweb.ru/proizvodstvo-betonnoi-smesi
15. <https://www.youtube.com>